

21 NOV 2012

POLITIET

POLITIDIREKTORATET

Det kongelige justis- og beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse
201201237

Vår referanse
2012/02297-7 008

Dato
14.11.2012

Høring – forslag til nytt siste ledd i utlendingsforskriften § 17-21

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 14.8.2012.

Departementet foreslår å forskriftshjemle adgang til lyd- og bildeopptak ved asylregistreringen i utlendingsforskriften § 17-21. UDI, som etter bestemmelsen allerede har hjemmel til lydopptak ved asylintervjuet, gis etter forslaget adgang til også å ta bildeopptak.

Forslag om slik hjemmel ved asylregistreringen ble fremmet av Politiets utlendingsenhet (PU) i brev av 15.9.2011 til Politidirektoratet, jf. også vårt brev av 8.12.2011 til departementet. I den forbindelse viser vi også til departementets brev av 21.3.2012 og PUs svarbrev av 13.4.2012, jf. vår oversendelse av samme dag.

Politidirektoratet har mottatt innspill fra PU, Kripos og PDMT. Disse følger vedlagt.

Politidirektoratet støtter forslaget.

Formål og hjemmel

Direktoratet er enig i høringsbrevets beskrivelse av formålet med å ta opp lyd og bilde ved asylregistreringen. Opptak sikrer mulighet for både asylsøkeren og utlendingsmyndighetene til å etterprøve innhold og hendelsesforløp ved registreringen. Det gir bedre rettsikkerhet for asylsøkeren og bedre muligheter for kvalitetssikring av tolketjeneste og politiets arbeid. Direktoratet er også enig i at det er mer hensiktsmessig å hjemle adgangen til å gjøre opptak i utlendingsforskriften § 17-21 framfor fortsatt å basere seg på samtykke. Som departementet også påpeker, kan det være tvil om samtykkets rekkevidde. Det vil også kunne være problematisk dersom samtykket senere blir trukket tilbake.

Behov for retningslinjer om typetilfeller som er aktuelle

Det er i høringsbrevet forutsatt at lyd- og bildeopptak bør forbeholdes de sakene hvor det antas å være et særskilt behov for det og at politiet her utarbeider retningslinjer og rutiner for når dette er aktuelt. Som påpekt i PUs brev av 15.9.2011 vil *lydopptak* rutinemessig bli tatt ved registreringer av enslige mindreårige asylsøkere og når tolker med begrenset formelle kvalifikasjoner benyttes eller det ikke benyttes tolk. I tråd med det som tidligere er spilt inn, er det som eksempler på tilfeller hvor det synes å være særlig behov for *bildeopptak*

Politidirektoratet

Post: Postboks 8051 Dep., 0031 Oslo
Besøk: Hammersborggata 12
Tlf: 23 36 41 00 Faks: 23 36 42 96
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Org. nr.: 982 531 950 mva
Bankgiro: 7694.05.02388

nevnt typetilfeller hvor bl.a. KREATIV-metoden kan være aktuell. Det gjelder enslige mindreårige asylsøkere, funksjonshemmede, personer som er fysisk redusert grunnet skader, sykdom eller alder, eller som har alvorlige psykiske problemer eller på andre måter fremstår som særlig sårbare. Vi antar at det ut fra formålet med opptak av lyd og bilde vil kunne oppstå erfaringer med andre avgrensede grupper eller porteføljer av saker som tilsier at man gjør opptak også med bilde.

Kripos har i sitt innspill påpekt at tips om personer som oppholder seg i Norge, og som det er rimelig grunn til å anta kan stå bak internasjonale forbrytelser, i all hovedsak kommer fra utlendingsforvaltningen. I praksis danner registreringsopplysningene og asylforklaringene ofte grunnlaget for Kripos' undersøkelser i saker etter straffeloven av 2005, kap. 16 (Internasjonale forbrytelser). Ettersom registrering og intervju ikke skjer med dette for øye, vil opplysninger som framkommer av opptak kunne gi viktig informasjon som ikke er nedtegnet i asylsaken. Kripos framholder derfor at lyd- og bildeopptak bør gjøres med dette for øye, noe som da kan avgrenses til saker hvor asylsøkeren inngår i et relevant aldersspenn, kommer fra en region eller et land preget av internasjonale eller interne væpnende konflikter og hvor det antas utlendingen kan ha relevant informasjon om forhold regulert i strl. 2005 kap. 16. Direktoratet vil bemerke at selv om etterforskning av slike forbrytelser ligger på siden av formålet med lyd og bildeopptak ved asylregistreringen, antar vi at de samme opplysningene likevel vil kunne være relevante i den grad det er aktuelt å vurdere om det er grunnlag for å utelukke søkeren fra beskyttelse (eksklusjon), jf. utlendingsloven § 31 første ledd bokstav a.

Retningslinjer som utarbeides for opptak ved asylregistreringen vil måtte samkjøres med UDIs retningslinjer for opptak av asylintervju. Ettersom politiets registrering av asylsøknader er å anse som saksforberedelse i asylsaken, vil UDI måtte kunne gi bindende retningslinjer for politiet også når det gjelder lyd- og bildeopptak ved asylregistreringen. Vi viser her også til innspillet fra PU.

Særlig om lagring

Vi har ikke tidligere tatt opp spørsmålet om hvor opptak forutsettes lagret. Svaret på dette spørsmålet kan i prinsippet være avhengig av hvilket regelverk som regulerer registreringen. Det framgår bl.a. av departementets brev av 21.3.2012 at asylregistreringen ikke skal omfattes av UTSYS (jf. utkastet til politiregisterforskriften kap 56). Personopplysninger fra asylregistrering skal da (fortsatt) omfattes av personopplysningslovens regler, og registrering forutsettes å skje i UDB/DUF.

Det er i dag ikke mulighet for å lagre lyd- og bildeopptak i disse systemene. PU opplyser at de tidligere har spilt inn til UDI ønske om at ulike typer multimediefiler, som språktester, lagres i UDB fremfor på felleskataloger på en server. Om dette ikke er mulig, vil den mest hensiktsmessige lagringsmåten innenfor dagens tekniske løsninger være på en felleskatalog på en av PUs servere. Tilgangen vil da måtte begrenses til noen få ansatte, og på en slik måte at informasjonssikkerheten blir ivaretatt. Registrering av asylsøkere faller inn under de oppgavene som er omhandlet i databehandleravtalen mellom Politidirektoratet og Utlendingsdirektoratet, og det må i tillegg til rutiner for når det skal tas opptak, også utarbeides rutiner for sikker lagring og sletting av opptakene.

PDMT framholder i sitt innspill at lagring av lyd og bilde bør være knyttet til sak/søknad, slik at lydfiler og bilder ikke forveksles, blir enkle å finne fram til, samt vil kunne slettes i henhold til forskrift eller saneringsrutiner. PDMT viser til erfaring fra politiets lyd- og

bildeopptak under avhør, som har basert seg på en frittstående enhet som lagrer opptaket på DVD, og påpeker at manuelle rutiner alltid vil være beheftet med feil.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Som det framgår av PUs brev av 13.4.2012, er det allerede tilgjengelig opptaksutstyr, slik at det ikke vil påløpe utgifter til installasjon. Verken bruken av utstyret eller informasjonssikkerhetstiltakene antas å føre til økonomiske konsekvenser som ikke vil kunne dekkes innenfor eksisterende rammer.

Med hilsen

Christian Budsberg Pettersen
andelsdirektor

for
Kristine Langkaas
seksjonsjef

Saksbehandler:
Geir Jonatan Sharabi